UNHCR
The UN Refugee Agency

REACH
An initiative of IMPACT Initiatives ACTED and UNOSAT

UNHCR/R.Kostrzynski

UCHODŹCY Z UKRAINY W POLSCE
PROFILOWANIE
WRZESIEŃ 2022

WPROWADZENIE

Na dzień 17. października 2022 r. w Polsce w ramach ochrony tymczasowej zarejestrowało się ponad 1,4 mln osób, co stanowi najwyższą liczbę wśród krajów UE. W całej Europie zarejestrowano dotychczas ponad 7,4 mln uchodźców z Ukrainy[1].

W celu zrozumienia profilu demograficznego uchodźców z Ukrainy, ich zamiarów i potrzeb, dostępu do informacji oraz trendów przemieszczania się, UNHCR we współpracy z REACH rozpoczęło regionalny (a więc odbywający się w kilku krajach ościennych: Polsce, Słowacji, Mołdawii oraz Rumunii) proces "profilowania". W ramach badania przeprowadzano wywiady w wielu lokalizacjach, w tym na terenach przygranicznych, w ośrodkach tranzytowych i recepcyjnych, centrach zakwaterowania zbiorowego oraz w punktach informacyjnych i pomocowych. Ponieważ wywiady przeprowadzono jedynie w wybranych województwach i lokalizacjach, wyniki badania nie mogą być uogólnione na całą populację uchodźców z Ukrainy przebywających w Polsce. Różne typy lokalizacji włączonych do badania również mogą wpływać na jego wyniki i uniemożliwiać porównanie z poprzednimi raportami. Respondenci zostali wybrani losowo i poproszeni o zgodę na udział w ustrukturyzowanych wywiadach przeprowadzonych przy pomocy kwestionariusza ujednoliconego na poziomie regionalnym. Niniejszy raport przedstawia wyniki 3,596 wywiadów przeprowadzonych z uchodźcami przebywającymi w Polsce między 1. a 30. września 2022 r.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

Raport regionalny **ŻYCIE W ZAWIESZENIU: PROFILE I INTENCJE UCHODŹCÓW Z UKRAINY**

Lipiec 2022

Poprzednie raporty:

UCHODŹCY Z UKRAINY W POLSCE. PROFILOWANIE.

Czerwiec 2022

Lipiec 2022

Sierpień 2022

Portal Danych Operacyjnych - Sytuacja Uchodźców z Ukrainy: **POLSKA**

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Większość osób ankietowanych we wrześniu 2022 stanowiły kobiety z wyższym wykształceniem. Ponad połowa respondentów (64%) planowała zostać w Polsce, głównie ze względu na bezpieczeństwo. Znaczna większość (77%) podróżowała do Polski z osobami towarzyszącymi, najczęściej z członkami bliskiej lub dalszej rodziny.

- Ponad połowa (64%) respondentów planowała w najbliższym czasie zostać w Polsce, 15% zamierzało wrócić do Ukrainy, a 6% przeprowadzić się do innego kraju. Główną motywacją do pozostania w Polsce - wskazaną przez 29% - było bezpieczeństwo w miejscu przemieszczenia, a także więzi rodzinne (20%). Najwyższy odsetek osób planujących pozostać w Polsce znalazł się wśród osób pochodzących z obwodów wołyńskiego (77%) i winnickiego (73%). Powrót do Ukrainy był natomiast najczęściej planowany przez uchodźców z obwodu iwanofrankowskiego (29%) na zachodzie Ukrainy.
- Około jedna trzecia (30%) uchodźców podróżowała z co najmniej jedną osobą starszą. Ci, którzy podróżowali z osobami starszymi, częściej zgłaszali jedzenie i pomoc materialną jako najpilniejsze potrzeby.
- Pomoc finansowa, dostęp do zatrudnienia i zakwaterowanie były najczęściej zgłaszanymi pilnymi potrzebami. We wrześniu zaobserwowano wzrost zapotrzebowania na opiekę zdrowotną i środki pieniężne. Jak pokazuje badanie, wpływa to na potrzeby dot. dostępu do informacji, gdyż uchodźcy najczęściej potrzebowali dodatkowych informacji na temat pomocy finansowej, możliwości zatrudnienia oraz opieki medycznej, preferując kontakt poprzez media społecznościowe.

DEMOGRAFIA

Wśród społeczności, z którą przeprowadzono wywiady we wrześniu, większość stanowiły Ukrainki podróżujące z bliską rodziną, najczęściej z dziećmi lub innymi kobietami. Prawie połowa z nich (46%) posiadała wyższe wykształcenie, jedna trzecia (33%) wykształcenie zawodowe, a jedna piąta (19%) - wykształcenie średnie. Przed przemieszczeniem większość była zatrudniona (69%), a 16% - na emeryturze.

77% respondentów podróżowało z innymi osobami, wśród których 93% przemieszczało się z bliską rodziną. Połowa respondentów podróżowała z co najmniej jednym dzieckiem, jedna piąta (19%) z niemowlęciem, a 30% z co najmniej jedną osobą powyżej 60 roku życia. Średnio respondenci podróżowali z 2 innymi osobami.

Płeć respondentów

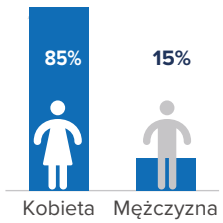

Zatrudnienie w Ukrainie

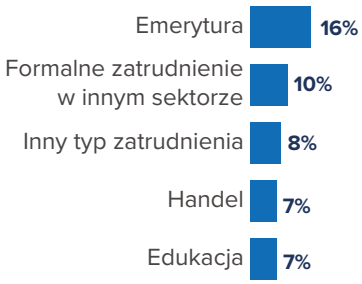

Struktura zatrudnienia z podziałem na grupy wiekowe:

Odsetek bezrobotnych był bardzo niski (3%), osiągając najwyższą wartość w grupie wiekowej 18-24 lata (14%).

Większość spośród najstarszych respondentów, powyżej 60 roku życia, (73%) przed wojną była już na emeryturze.

Dane zawierają także odpowiedzi 14-17-latków (n=29), wśród ktrórych większość stanowili uczniowie**.

Narodowość (n=3,548)*

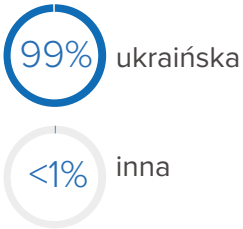

Formalne wykształcenie według grupy wiekowej

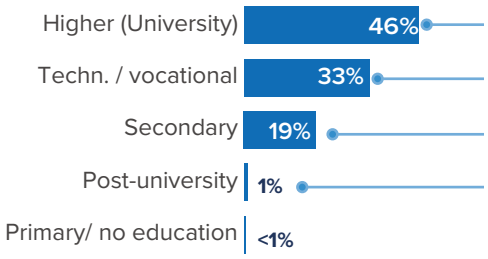

	18-24	25-39	40-59	60+
Higher (University)	22%	55%	46%	41%
Techn. / vocational	32%	27%	36%	42%
Secondary	44%	16%	16%	16%
Post-university	1%	2%	2%	1%

*Wśród osób, które odpowiedziały na to pytanie.

**We wrześniu wszystkie ankiety, w tym z osobami niepełnoletnimi,

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Większość respondentów planowała pozostać w Polsce (64%), głównie ze względu na bezpieczeństwo. Chęć pozostania w Polsce była wyższa wśród uchodźców podróżujących z co najmniej jedną osobą ze szczególnymi potrzebami (68%), szczególnie wśród samotnych rodziców i osób z poważnym schorzeniem. 15% respondentów zamierzało powrócić do Ukrainy, podczas gdy kolejne 15% nie podjęło jeszcze decyzji[2]. Zaledwie 6% planowało przeprowadzkę do innego kraju, najczęściej do Niemiec, Kanady lub Norwegii. Chęć przeprowadzki do innego kraju była wyższa wśród osób, które przyjechały do Polski w sierpniu lub wrześniu (18%), niż tych, które przyjechały w poprzednich miesiącach (3%).

Zamiary: Pozostanie w Polsce

64% **ankietowanych planuje zostać w Polsce**

Trzy główne powody pozostania w Polsce (n=2,286)

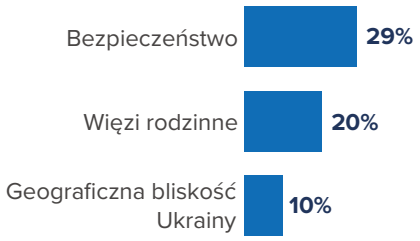

Najliczniej reprezentowane obwody pochodzenia wśród osób zamierzających zostać w Polsce*

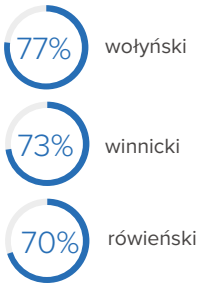

Najliczniej reprezentowane obwody pochodzenia wśród osób zamierzających powrócić do Ukrainy*

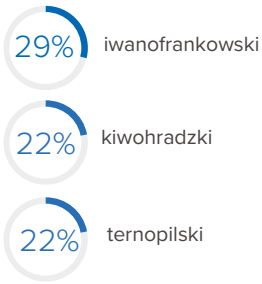

* % przedstawia odsetek respondentów z danego obwodu zamierzających pozostać w Polsce lub powrócić do Ukrainy

Zamiary: Powrót do Ukrainy

We wrześniu odsetek respondentów planujących powrót do Ukrainy osiągnął 15%. Ta decyzja była najczęściej umotywowana przyczynami finansowymi, odczuciem, że sytuacja w Ukrainie się poprawiła, lub chęcią zjednoczenia z rodziną. Najwyższy odsetek planujących powrót pojawił się wśród respondentów z obwodów iwanofrankowskiego, kiwohradzkiego i ternopilskiego.

15% **respondentów planuje powrót do Ukrainy, z czego 90% do obwodu pochodzenia. 78% ma obawy dotyczące powrotu.**

Główna przyczyna powrotu (n=541)

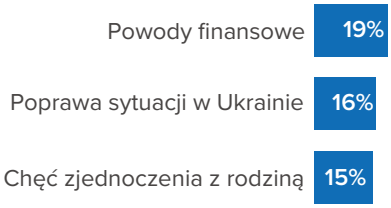

Zamiary: Wyjazd do innego kraju

Tylko 6% respondentów zadeklarowało chęć wyprowadzki do innego kraju. Więzi rodzinne, procedury uzyskania azylu oraz więzi społeczne były najczęściej wymienianymi przyczynami wyjazdu do innego kraju.

6% **respondentów planuje wyprowadzić się do innego kraju.**

Najbardziej popularne miejsca docelowe (n=220)

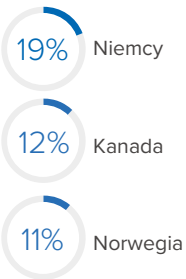

Główne powody przeniesienia się do innego kraju (n=220)

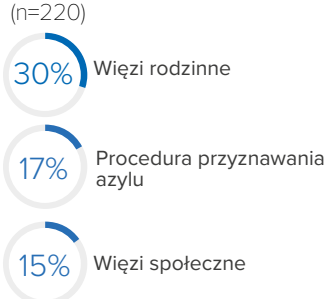

Najczęstsza forma zakwaterowania osób planujących wyjazd do innego kraju (n=220)

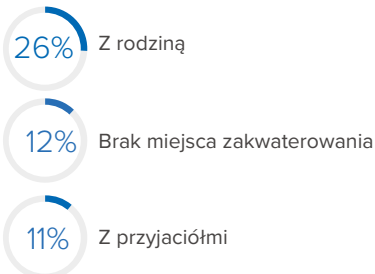

ZAKWATEROWANIE

Osoby, z którymi przeprowadzono wywiady we wrześniu, przebywały najczęściej w wynajętych mieszkaniach (44%). Wynajem był znacznie bardziej popularny wśród osób, które opuściły Ukrainę pomiędzy lutym a majem (49%), niż wśród tych, które wyjechały później (33%). Jedna piąta respondentów przebywała u rodzin goszczących, a 13% w obiektach zbiorowych.

Odsetek osób, które wynajmowały mieszkania, był znacznie wyższy wśród osób podróżujących z co najmniej jednym dzieckiem (50%, w porównaniu do 37% wśród osób podróżujących bez dzieci).

Najczęstsze obecne/planowane typy zakwaterowania

SIECI WSPARCIA

Miejsce zamieszkania rodziny miało wpływ na plany uchodźców: ci, którzy mają rodzinę w Polsce, byli bardziej skłonni, aby zostać (76%), natomiast ci, którzy mają bliskich poza Polską i Ukrainą, częściej deklarowali chęć wyjazdu do innego kraju.

30% **badanych ma krewnych mieszkających poza Ukrainą**

Trzy najczęstsze kraje pobytu krewnych (n=1,009)

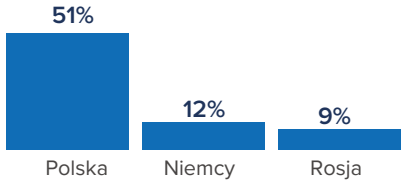

PRIORYTETOWE POTRZEBY

Środki pieniężne (57%), zatrudnienie (35%), zakwaterowanie (32%) i opieka medyczna (32%) znalazły się wśród najczęściej zgłaszanych priorytetowych potrzeb. Pomoc materialna i jedzenie zostały wskazane odpowiednio przez 21% i 16% uchodźców.

- Środki pieniężne stanowiły priorytetową potrzebę szczególnie wśród podróżujących z osobami starszymi (57%, w porównaniu do 46% wśród rodzin bez osób starszych), którzy częściej zgłaszali również zapotrzebowanie na jedzenie (22% vs. 13%).
- Jedna piąta respondentów z dziećmi zgłaszała potrzebę dostępu do edukacji (20% vs. 8% wśród rodzin bez dzieci). Podróżujący z niemowlętami częściej wskazywali potrzebę pomocy materialnej (27% vs. 19% wśród rodzin bez niemowląt).

Najczęściej zgłaszane podstawowe potrzeby

53% **gospodarstw domowych ma co najmniej jednego członka ze specjalnymi potrzebami**

- Osoby z niepełnosprawnością 18%
- Osoby z poważnymi schorzeniami 19%
- Osoby starsze 14%
- Samotni rodzice 29%

*Podczas gdy środki pieniężne są priorytetową potrzebą zgłaszaną przez uchodźców, pokrywają one kilka podstawowych potrzeb, których zakres zostanie przeanalizowany w przyszłych raportach.

DOSTĘP DO INFORMACJI

We wrześniu uchodźcy zgłaszali najczęściej potrzebę uzyskania dodatkowych informacji dotyczących pomocy finansowej, możliwości zatrudnienia oraz dostępu do opieki medycznej. Respondenci poszukiwali także informacji na temat ich statusu prawnego w Polsce oraz opcji zakwaterowania. Media społecznościowe i aplikacje były najchętniej wybieranymi metodami komunikacji. Telegram, Facebook i Viber były najczęściej wskazywane przez respondentów.

Pięć najczęściej zgłaszanych potrzeb dot. dostępu do informacji*

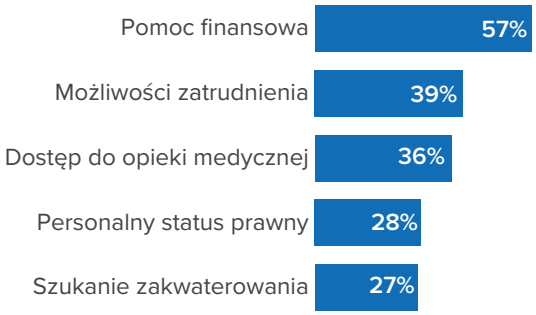

Preferowane sposoby otrzymywania informacji*

Preferowane media społecznościowe* **

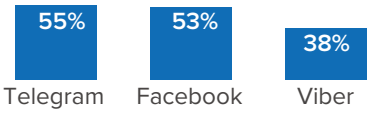

*Jest to pytanie wielokrotnego wyboru, więc suma może przekroczyć 100%.
**Wśród osób, które wskazały media społecznościowe i aplikacje jako preferowaną metodę komunikacji.

POCHODZENIE & PRZYJAZD

Najwyższy odsetek respondentów pochodził z obwodów objętych aktywnymi walkami: chersońskiego, charkowskiego, dnipropetrowskiego, zaporoskiego i donieckiego. Połowa ankietowanych opuściła swoje miejsce zamieszkania pomiędzy końcem lutego a marcem. 100% respondentów miało przy sobie paszport lub dowód osobisty. 12% przeniosło się wewnątrz Ukrainy przed jej opuszczeniem.

Najczęstsze obwody pochodzenia

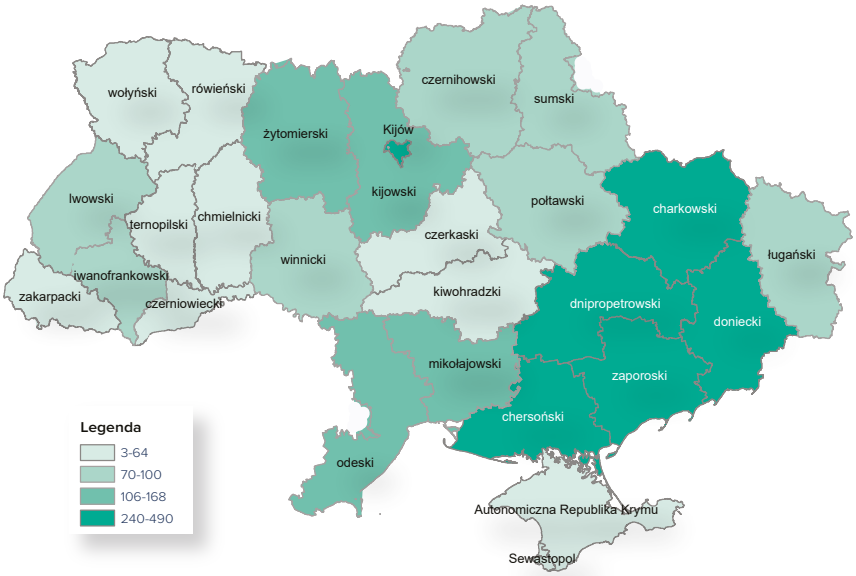

Miesiąc wyjazdu

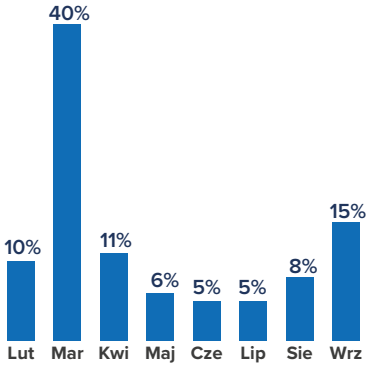

Wewnętrznie przemieszczeni przed przyjazdem do Polski

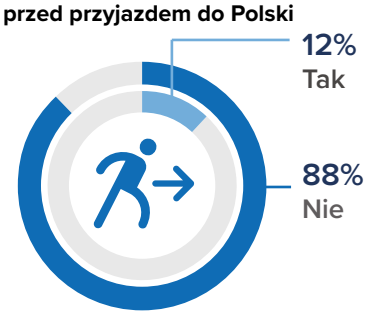

ROZDZIELENIE RODZINY

Większość respondentów (80%) została rozdzielona z członkami najbliższej rodziny w okresie następującym po rozpoczęciu wojny. Wynikało to najczęściej z wprowadzenia prawa, w ramach którego zakazano opuszczania kraju mężczyznom w wieku 18–60 lat, lub z faktu, że część członków rodziny nie chciała albo nie mogła opuścić Ukrainy.

80% respondentów zostało rozdzielonych z członkami najbliższej rodziny

Trzy główne powody rozdzielenia (n=2,877)*

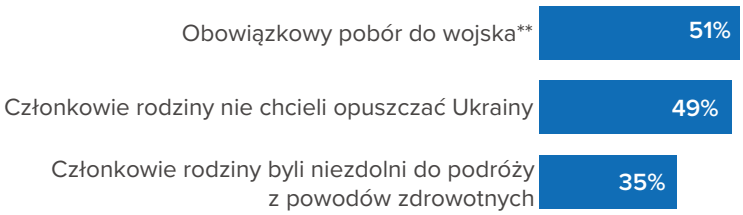

*Jest to pytanie wielokrotnego wyboru, więc suma może przekroczyć 100%.
**Pobór do wojska dotyczy stanu wojennego obowiązującego w Ukrainie, który uniemożliwia mężczyznom w wieku 18-60 lat opuszczenie kraju, nie oznacza to jednak, że wszyscy ci, którzy pozostali, są w czynnej służbie wojskowej.

Ograniczenia wyników badania:

- Zastosowano nieprobabilistyczny dobór próby, dlatego wyników nie można ekstrapolować na populację wszystkich uchodźców z Ukrainy
- Konflikt nadal trwa i szybko ulega zmianom, a ludność wciąż się przemieszcza, dlatego wyniki mogą się znacznie różnić w kolejnym okresie gromadzenia danych.
- Dane zostały zebrane tylko w niektórych regionach, w tym na terenach przygranicznych w województwach podkarpackim i lubelskim, a także w dużych miastach, takich jak Warszawa, Kraków, Wrocław, Lublin i Poznań - sytuacja może się różnić w innych regionach i mniejszych miastach.
- W odróżnieniu od poprzednich raportów, ten raport opiera się na danych pochodzących z wywiadów przeprowadzonych głównie w centrach Blue Dot oraz obiektach zbiorowych, więc wyników nie można ekstrapolować na populację wszystkich uchodźców z Ukrainy ani porównać z wynikami poprzednich raportów.
- Ponieważ pytania nie były obowiązkowe, wiele odpowiedzi pozostało pustych. Procenty liczono na podstawie całej próby, włączając w to pytania, na które nie udzielono odpowiedzi.

Przypisy końcowe

1. UNHCR Operational Data Portal for Poland
2. Te informacje są zgodne z wynikami poprzednich badań regionalnych, wg których większość uchodźców z Ukrainy mieszkających w Polsce i innych krajach wyrażała nadzieję na jak najszybszy powrót do domu, planując pozostać w krajach goszczących do czasu zakończenia działań wojennych i poprawy sytuacji bezpieczeństwa. https://www.unhcr.org/news/press/2022/7/62ce6ad64/unhcr-survey-finds-refugees-ukraine-hope-home.html

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Lorena Isla Rodriguez, Senior Protection Officer, isla@unhcr.org
Andrii Mazurenko, Senior Information Management Officer, mazurenk@unhcr.org
Paula Gierak, Country Focal Point, REACH, paula.gierak@reach-initiative.org
Joanna Jaworska, Assessment Officer, REACH, joanna.jaworska@reach-initiative.org